

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce (co se nehodí, škrtněte): ~~diplomová~~ / bakalářská

Posudek (co se nehodí, škrtněte): ~~vedoucího~~ / oponenta

Práci hodnotil(a) (u externích hodnotitelů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Mgr. et Mgr. Zdeňka Špiclová

Práci předložil(a): Kateřina Tenková

Název práce: Člověk v digitálním roji podle B. Ch. Hana

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cílem práce je dle autorky: „*popsat disciplinární společnost, pozitivní společnost a násilí positivity, které je následně silně spjato s digitálním prostorem.*“ (s. 1) Studentka již dopředu avizuje, že svou práci zužuje pouze na konkrétní vybrané motivy. Byung-Chul Han totiž ve svých esejích načrtává širokou analýzu soudobé společnosti a odkazuje k velkému množství autorů. Studentka si vybírá jako ústřední motiv společnost výkonu – či jinak také společnost positivity – a propojuje jej s Hanovou kritikou digitálních médií. Z Hanem zmíněných autorů se hlouběji věnuje pouze Michelu Foucaultovi a Hermanu Melvillovi. Cíl práce lze považovat za naplněný, konkrétní poznámky ke způsobu zpracování jsou uvedeny níže.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Studentka svou práci strukturuje do čtyř hlavních kapitol. V první kapitole se věnuje pojmu disciplinární společnosti v pojetí Michela Foucaulta a jeho práce *Dohlížet a trestat*. Sám Han totiž svou analýzu začíná právě vymezením současné společnosti výkonu (či společnosti positivity) vůči foucaultovskému disciplinárnímu modelu. V druhé kapitole pokračuje představením Melvillovy povídky *Pisár Bartleby*, jež Hanovi slouží jako ilustrace typického „subjektu poslušnosti“. Nabízí se otázka, zda by nebylo logičtější tuto část podřadit jakožto podkapitulu k tématu disciplinární společnosti. Poté autorka pokračuje hanovskou diagnózou současného stavu. Věnuje se tématu výkonu, dopingu, psychických onemocnění, multitaskingu, únavy, násilí positivity a transparentnosti. To jí umožňuje dostat se v závěrečné čtvrté kapitole k jádru práce, totiž k tématu „digitálního roje“, ve kterém se dle Hana pohybujeme a který souvisí zejména s nárůstem anonymity, zrychlením komunikace a také ztrátou respektu vůči druhému. Komunikace dnes podle Hana probíhá afektivně, bez rozmyslu a ztrácí tak svou kultivovanost. Navíc je člověk díky chytrým telefonům a notebookům v digitálním prostoru prakticky neustále, což Han provokativně popisuje jako nový druh otroctví, který stírá rozdíly mezi pracovním a nepracovním časem i prostorem.

Struktura práce je tedy smysluplná a systematická, nicméně je třeba konstatovat, že bez znalosti primárního zdroje může čtenáři provázanost jednotlivých kapitol unikat. Chybí jasná a ucelená výkladová linie, text místy působí fragmentárně a nesourodě. Na několika místech si studentka vlivem formulační neobratnosti dokonce odporuje, např.:

„Dnešní společnost výkonu se taktéž může nazvat společností dopingu. Souvisí s tím pojmy mozkový doping či neurostimulace. Jak říká sám autor: „Doping umožňuje dosáhnout něčeho, co by se dalo nazvat výkonností bez výkonu.“ To znamená, že pomocí tzv. zakázaných látek, jako jsou například povzbuzující prostředky či jiné stimulanty, člověk dosahuje lepší koncentrace nebo lepších výsledků. To se může týkat například práce či sportu. „Chirurg, jenž je s pomocí neurostimulantů schopen operovat s větším soustředěním, dělá méně chyb a dokáže zachránit více životů.“ Tyto látky tedy nejsou špatné, ba naopak. Měly by být dostupné všem a vždy. Pomocí těchto zakázaných látek člověk stále stupňuje svou

výkonnost. Čím více neurostimulujeme svůj mozek, tím více sami sebe ničíme. Dostáváme se do kruhu, kdy jen bereme různé stimulanty, pracujeme a cítíme únavu či vyčerpání.“ (s. 11-12, zvýrazněno ZŠ)

Na druhou stranu se autorce podařilo v práci představit jak východisko Hanových úvah, tak i jeho vizi současné společnosti, což na bakalářském stupni studia není malý výkon.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Grafická úprava práce je v pořádku. Gramatické prohřešky se neobjevují v míře, která by byla rušivá. Za zmatečný považují autorčin způsob odkazování na primární zdroj, a to jak v textu, tak v poznámkovém aparátu. České vydání Hanových textů s názvem „*Vyhořelá společnost*“ je souborem pěti, původně samostatně vydaných esejí – *Müdigkeitgesellschaft* (*Společnost únavy*, 2010); *Burnoutgesellschaft* (*Vyhořelá společnost*, 2014); *Transparenzgesellschaft* (*Společnost transparency*, 2012); *Im Schwarm* (*V digitálním roji*, 2013); *Agonie des Eros* (*Agonie Eróta*, 2012). Většina těchto esejí je dále členěna do kapitol. Studentka v poznámkách pod čarou používá při odkazování právě názvy těchto dílčích kapitol, nikoliv název konkrétní eseje. Oproti tomu v hlavním textu často odkazuje nerozlišeně k českému soubornému vydání jako celku, např. formulace typu „*Dále se zaměříme opět na interpretaci knihy Vyhořelá společnost...*“ (s. 2) či „*Hlavním tématem Vyhořelé společnosti od B. Ch. Hana je rozbor a kritika současné tzv. pozitivní společnosti.*“ (s. 3)

Nejednotně je postupováno při citacích z cizojazyčných zdrojů – na s. 7, pozn. pod čarou č. 18, uvádí studentka v textu český překlad, v poznámce pod čarou původní anglické znění. Stejně postupuje i na s. 19, pozn. pod čarou č. 66. Na str. 26, pozn. pod čarou č. 83, zvolí opačný systém. V textu ponechá anglický originál, do poznámky pod čarou uvede překlad. Za zcela zbytečné lze považovat odkazování na „polskou farmaceutickou společnost Vipharm“ (s. 16) a její definici deprese či vysvětlování termínu libido.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Studentka si zvolila aktuální a náročné téma. Byung-Chul Han počítá s poučeným čtenářem, který má základní přehled o autorech a textech, na které se Han odvolává. Styl jeho esejů se vedle zmíněné silné intertextuality vyznačuje skečovitostí a také vědomou provokativní radikálností. To vyžaduje interpreta, který si bude schopen k jeho textu vytvořit kritický odstup. Autorka se o to pokouší zejména kapitolou o sociálních médiích, kde se snaží vedle jejich negativ postavit i některá Hanem opomíjená pozitiva, a také zmínkou o alternativním chápání „shitstormu“ jakožto virtuálním prostoru, ve kterém je možné anonymně vyjádřit nesouhlas v podmínkách politické nesvobody. Byť jsou některé její úvahy nedotažené, je třeba ocenit, že se v práci opakovaně snaží sledované téma komentovat i z vlastní perspektivy a neschovává se za pouhé referování o přečteném.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Typického představitele disciplinární společnosti Han ilustruje na příkladech z Melvillových a Kafkových povídek. Napadá Vás nějaká fiktivní postava (literární nebo filmová), která by dobře vystihovala Hanův „subjekt výkonnosti“, tedy charakteristického zástupce společnosti pozitivivity?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Dobře, v případě přesvědčivé obhajoby se nebráním ani hodnocení velmi dobře.

Datum:

Podpis: